

Sygn. akt VII U 1019/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Michalska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 22 grudnia 2022 r. w Warszawie

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 18 sierpnia 2022 roku

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1019/22

UZASADNIENIE

M. B. w dniu 2 września 2022 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 sierpnia 2022 r. znak: (...), którą odmówiono mu prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołujący wskazał, że udowodnił okres pracy 15 lat w warunkach szczególnych dołączając świadectwo pracy wystawione przez Miejskie Zakłady (...) z.o.o W., które potwierdza, że stale i w pełnym wymiarze pracy wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych a które zostały wymienione w wykazie A dziele XIV poz. 16. 1 zawartym w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. Świadectwo to potwierdza iż w okresie od dnia 4 marca 1980 r. do dnia 30 listopada 1986 r., w tym zasadnicza służba wojskowa od dnia 26 kwietnia 1984 r. do dnia 8 kwietnia 1986 r. oraz od dnia 3 marca 1987 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. odwołujący był zatrudniony na powyższym stanowisku. Odwołujący podkreślił, że w dniu wejścia w życie ustawy miał wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2 okres pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. W związku z powyższym spełnił warunek posiadania co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) Co potwierdza dołączone świadectwo pracy. Odwołujący podniósł, że w momencie przyjmowania do Miejskich Zakładów stale i w pełnym wymiarze pracy wykonując pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych zapewniano go, że będzie mógł przejść na wcześniejszą emeryturę z uwagi na szkodliwy charakter pracy. Przepracowując ponad 42 lata na tym stanowisku zdrowie odwołującego uległo znacznemu pogorszeniu w dużej mierze przez warunki pracy (odwołanie, k. 3 – 4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że w myśl art. 49 prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 01.01.2009r.) miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przy czym, zgodnie z art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio.

W ocenie organu rentowego ww. nie spełnia warunku o którym mowa w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony w dniu 1 stycznia 2009r. nie miał wymaganego w przepisach o których mowa w pkt 2 (15 lat) okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (tj. wskazanych w załączniku nr 1 i 2 do ustawy). Ww. nie udowodnił żadnego okresu w myśl art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych (odpowiedź na odwołanie, k. 6 - 6v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. urodzony w dniu (...) jest zatrudniony w Miejskich Zakładach (...) Sp. z.o.o. z siedzibą w W. od dnia 4 marca 1980 r. do nadal (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 7 lipca 2022 r., k. 5 a.s.).

Zakład pracy Miejskie Zakłady (...) Sp. z.o.o. z siedzibą w W. wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, z którego wynika, że w okresie od 4 marca 1980 r. do 30 listopada 1986 r. oraz od dnia 3 marca 1987 r. do 31 grudnia 2008 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 16 pkt 1 zawartym w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. na stanowisku mechanik zatrudniony wyłącznie w kanałach remontowych oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od 26 kwietnia 1984 r. do 8 kwietnia 1986 r. (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 7 lipca 2022 r., k. 5 a.s.).

Ubezpieczony w dniu 19 lipca 2022 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę pomostową wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (wniosek o emeryturę pomostową wraz z załącznikami, k. 1 – 4 a.r.).

Na podstawie dowodów uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał decyzję z dnia 18 sierpnia 2022 r. znak: (...), którą odmówił mu prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 4 miesięcy i 10 dni oraz składkowe w wymiarze 42 lat, 2 miesięcy, 10 dni, a staż sumaryczny wyniósł 43 lata, 6 miesięcy i 10 dni. Natomiast staż w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze organ rentowy przyjął za udowodniony w wymiarze 25 lat, 7 miesięcy i 26 dni. W rezultacie organ rentowy przyjął, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r. w rozumieniu 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (decyzja ZUS z dnia 18 sierpnia 2022 r., k. 6 a.r.).

Ubezpieczony nadal pozostaje w zatrudnieniu (bezsporne).

M. B. odwołał się od powyższej decyzji (odwołanie, k. 3 – 4 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, które zostały ocenione jako w pełni wiarygodne oraz korespondowały ze sobą tworząc spójny stan faktyczny. Strony nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. B. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Prawo do emerytury pomostowej, o którą ubiegał się M. B. oraz przesłanki konieczne do spełnienia określają przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1340). Ustawa ta ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia dla osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948 r., które prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozpoczęły z dniem 1 stycznia 1999r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę, powinny zostać zaspokojone (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013, nr 5-6, poz. 62 i z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, LEX nr 1284720).

Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
6. po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei art. 49 wymienionej ustawy przewiduje, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2 okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przesłanki wymienione w cytowanych przepisach muszą być spełnione łącznie. Oznacza to, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych, na co zwrócił uwagę m.in. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 26 kwietnia 2012 r. (sygn. akt III AUa 252/12) oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 18 lipca 2013 r. (sygn. akt III AUa 1664/12).

W rozpatrywanej sprawie bezsporne było, że M. B. na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową, jak również w dacie wyrokowania, wciąż pozostawał w zatrudnieniu w Miejskich Zakładach (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. co potwierdzają dokumenty znajdujące się w aktach sprawy w postaci świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 7 lipca 2022 r. (k. 5 a.s.).

W związku z tym nie została spełniona przesłanka z art. 4 pkt 7 oraz z art. 49 w związku z art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wobec powyższego, niezależnie od ewentualnego spełnienia przez ubezpieczonego innych warunków określonych w art. 4 bądź w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, pozytywne rozstrzygnięcie i dokonanie zmiany zaskarżonej decyzji nie było możliwe. Pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy stanowi samodzielną i negatywną przesłankę skutkującą brakiem możliwości przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. Brak spełnienia tej przesłanki, niezależnie od tego, czy inne się ziściły, czyni niemożliwym uwzględnienie żądania w zakresie przyznania wnioskowanego świadczenia, a ponadto czyni bezcelowym badanie spornej kwestii związanej z okresami pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Postępowanie dowodowe dotyczące tej okoliczności było zatem bezprzedmiotowe. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 24 lutego 2016r. (sygn. akt III AUa 476/15) oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 6 grudnia 2013r. (sygn. akt III AUa 524/13), brak spełnienia jednej przesłanki zwalnia sąd od rozpatrywania pozostałych warunków przysługiwania prawa do świadczenia. Wynika to z tego, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd orzeka o prawie do konkretnego świadczenia (w tym wypadku o prawie do emerytury pomostowej), a nie o poszczególnych przesłankach jego przysługiwania. To oznacza, że sąd oddala odwołanie w przypadku niespełnienia chociażby jednego warunku koniecznego do przyznania świadczenia i nie bada, czy inne warunki zostały spełnione.

W uzupełnieniu należy dodać, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Pierwsza właściwość skupia uwagę na samodzielnej ocenie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia, druga koncentruje się na ocenie zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Ustalenie przez Sąd, że ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, zwalnia go od badania pozostałych. W tym wypadku funkcja kontrolna postępowania ma charakter dominujący, co oznacza, że Sąd nie ma obowiązku realizować powinności rozpoznawczych, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014r., sygn. akt I UK 7/14; LEX nr 1511381).

Podsumowując, skoro M. B. nadal pozostaje w stosunku pracy, który nie został rozwiązany, bezprzedmiotowe są rozważania w przedmiocie charakteru pracy przez niego wykonywanej w spornym okresie po dniu 31 grudnia 2008 r.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd ustalił, że decyzja organu rentowego z dnia 18 sierpnia 2022 r. znak: (...)mimo iż nie zawierała wskazania o nierozwiązaniu przez ubezpieczonego stosunku pracy, to z uwagi na ustalenie wskazujące na nierozwiązanie tego stosunku pracy, a tym samym nie spełnienie koniecznej przesłanki z art. 4 pkt 7 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, jest uzasadniona. To oznacza, że według stanu na dzień wyrokowania, brak było podstaw do przyznania ubezpieczonemu emerytury pomostowej. Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego.